

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 11C/5/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6620200628
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Červenková
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2020:6620200628.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec, sudkyňou JUDr. Katarínou Červenkovou, v spore žalobcu: Rozhlas a televízia Slovenska, IČO: 47 232 480 , Mlynská dolina , 845 45 Bratislava proti žalovanému: Z. Š., N.. XX.XX.XXXX, A. L. XX, XXX XX L., o zaplatenie 542,10 € s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 106,72 Eur, pokutu vo výške 17,-Eur a poštové sadzby spojené s vymáhaním vo výške 1,85 Eur, to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalovanej sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 07.02.2020 domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 542,10 Eur, úhrady poštových sadziieb spojených s vymáhaním vo výške 1,85 Eur a náhrady trov konania.

2. Svoju žalobu odôvodnil tým, že kontrolou úhrad v zmysle § 8 zákona č. 340/2012 Zb. zákonov o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov zistil, že žalovaná ku dňu podania návrhu nezaplatila úhradu v zmysle zákona za kontrolované obdobie od 01.04.2008 do 30.11.2019.

Žalobca v zmysle § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012 Zb.z. písomnou výzvou zo dňa 04.11.2019 odoslanou prostredníctvom Slovenskej pošty a.s. vyzval žalovanú na zaplatenie omeškanej úhrady a na zaplatenie poštových sadziieb súvisiacich s odoslaním výzvy.

Nakoľko žalovaná nezaplatila úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia uvedenej výzvy, je povinná v zmysle § 10 ods. 3 zákona 340/2012 Zb.z. zaplatiť aj pokutu vo výške 17,-Eur.

Dlh žalovanej predstavuje sumu 525,10 Eur, ktorá pozostáva zo 113 neuhradených mesačných predpisov v kontrolovanom období od 01.04.2008 do 30.11.2019. Výška dlhu je súčnom neuhradených predpisov v kontrolovanom období a sadzby úhrady v zmysle § 6 ods. 1 zákona. Celkovo pohľadávka žalobcu predstavuje sumu 542,10 Eur (z toho istina vo výške 525,10 Eur, pokuta vo výške 17,-Eur podľa § 10 zákona č. 340/2012 Zb.z. a zaplatené poštové sadzby vo výške 1,85 Eur).

3. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení predložil súdu prehľad predpisov a platieb z databázy žalobcu, výzvu žalobcu zo dňa 04.11.2019 , doručenku a potvrdenie od Slovenskej pošty, a.s. .

4. Na základe podanej žaloby a predložených listinných dôkazov súd vo veci vydal dňa 13.02.2020 platobný rozkaz sp.zn. 11C/5/2020 - 15 , ktorým návrhu žalobcu v plnom rozsahu vyhovel.

Voči platobnému rozkazu podala včas žalovaná odpor, v ktorom uviedla, že nesúhlasí s povinnosťou zaplatiť sumu 542,10 Eur s prísl. a náhrady trov konania. Nárok žalobcu v celom rozsahu neuznáva a zároveň vzniesla námietku premlčania. Poukázala na to, že vzhľadom na namietané premlčanie, má žalobca nárok len na zaplatenie mesačného predpisu za obdobie od 02/2007 a nasl., ktoré bolo splatné do 28.02.2017. Podľa predloženého rozpisu nedoplatkov má za to, že nedoplatok na službe predstavuje za obdobie od 02/2017 do 11/2019 sumu 157,76 Eur (34x 4,64 Eur), no nakoľko v tomto období uhradila celkovo sumu 92,68 Eur má za to, že žalobca má nárok len na zaplatenie sumy 65,08 Eur (157,76 Eur - 92,68 Eur), ktorá predstavuje reálny nedoplatok za obdobie od 02/2017 do 11/2019. Zároveň namietla nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 17,-Eur ako aj poštovného, nakoľko ich žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal. Podotkla, že výzva na úhradu jej bola doručená dňa 14.11.2019, pričom ako správca databázy musel žalobca mať o nedoplatkoch vedomosť už od počiatku, teda od 04/2008. Žalovaná má za to, že nedodržanie zákonného postupu nemôže byť na ujmu žalovanej, nakoľko rozhodnutie o danej kontrole poplatkov a jej rozsahu je čisto na žalobcovi. Takýmto spôsobom by mohol žalobca vykonávať kontroly len v 10ročných intervaloch, čo je absolútne neprijateľné a v rozpore s právnou úpravou. Vzhľadom k tomu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal doručenie čiastkových výziev (poštovné) na zaplatenie koncesionárskych poplatkov a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania má žalovaná za to, že žaloba je dôvodná len v časti 65,08 Eur a preto v prevyšujúcej časti žiadala žalobu zamietnuť.

5. Písomným podaním zo dňa 06.07.2020 žalobca reagoval na vyjadrenie žalovanej a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zobral žalobu v časti zaplatenia pohľadávky (istiny) za obdobie od 04/2008 do 01/2017 vo výške 413,08 Eur a v časti poštových sadzieb spojených s vymáhaním pohľadávky vo výške 3,85 Eur za obdobie 3/2011 09/2016 01/2017 späť a po čiastočnom späťvzatí sa naďalej domáha len zaplatenia istiny vo výške 108,17 Eur za obdobie od 02/2017 do 11/2019 vrátane poštových sadzieb spojených s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 Eur, pokuty vo výške 17,-Eur, poštovej sadzby spojenej s vymáhaním vo výške 1,85 Eur a náhrady trov konania.

6. Písomným podaním zo dňa 13.08.2020 žalovaná akceptovala procesnú obranu žalobcu súvisiacu s jej námietkou premlčania a súhlasila s čiastočným späťvzatím žaloby. Zároveň poukázala na podaný odpor zo dňa 12.06.2020, kde je preukázateľné, že nedoplatok za uvádzané obdobie 02/2017 až 11/2019 predstavuje 34 mesiacov x 4,64 Eur t.j. 157,76 Eur. Žalovaná poukázala na to, že žalobca vo svojom späťvzatí žiadnym spôsobom nepreukázal ako dospel k vyčísleniu sumy 108,17 Eur, v dôsledku čoho považuje žalobný petit za nepreskúmateľný. Naďalej sa pridržala svojej argumentácie v podanom odpore, na základe ktorého je dlžná žalobcovi sumu 157,76 Eur , čo predstavuje mesačné splátky za obdobie od 02/2017, od ktorých je potrebné odpočítať zaplatené platby vo výške 92,68 Eur, ktoré žalobca vo svojom späťvzatí vôbec nerozporuje. Uvádza, že žalobca sa vo svojom písomnom podaní, ktorým došlo k čiastočnému späťvzatí žaloby nevyjadril k započítaniu platieb, ktoré by mali byť v zmysle § 7 zákona č. 340/2017, ktorý upravuje platenie úhrad, započítané na nasledujúce platby (pro futuro). Žalovaná má zároveň za to, že účtovanie si pokuty vo výške 17,-Eur je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko povinnosťou žalobcu bolo oznámiť omeškanie v lehote 60 dní a nie po niekoľkých rokoch, čo je v rozpore s ustanovením § 10 zákona č. 340/2012.

7. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 23.10.2020 uviedol, že po čiastočnom späťvzatí sumy 416,93 Eur za obdobie od 04/2008 po 01/2017 vrátane poštových sadzieb si uplatňuje len istinu v hodnote 108,17 Eur za obdobie od 02/2017 - 11/2019. Ďalej poukázal na to, že nie je možné s určitou zistiť za ktoré mesiace zaplatila žalovaná úhradu v celkovej hodnote 92,68 Eur, a preto ich žalobca automaticky pripočítal k najstarším platbám. V tejto súvislosti poukázal na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Brne, sp.zn. 16Co 579/87 zo dňa 04.02.1988. Poukázal na výklad § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012 Zb.z., v zmysle ktorého je povinný písomne vyzvať platiteľa úhrady do 60 dní od zistenia nedoplatku k zaplateniu úhrady, pričom z doručky, ktorá bola priložená k návrhu o vydanie platobného rozkazu zo dňa 29.01.2020, žalovaná výzvu na zaplatenie úhrady zo dňa 04.11.2019 prevzala dňa 14.11.2019. Vzhľadom na to, že žalovaná nezaplatila dlžné úhrady v zákonom stanovenej lehote 30 dní, je povinná zaplatiť aj pokutu vo výške 17,-Eur. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa naďalej domáha zaplatenia istiny 20,13 Eur , pokuty 17,-Eur, poštových sadzieb 1,85 Eur a náhrady trov konania.

8. Písomným podaním zo dňa 11.11.2020 žalobca ospravedlnil svoju neúčasť na vytýčenom pojednávaní a zároveň opravil svoje podanie zo dňa 23.10.2020 z dôvodu administratívnej chyby, kde uviedol nesprávne výšku istiny, ktorej sa naďalej domáha, ktorá by mala znieť : vzhľadom na uvedené skutočnosti sa žalobca aj naďalej domáha zaplatenia istiny vo výške 108,17 Eur za obdobie od 02/2017 do 11/2019 vrátane poštových sadziieb spojených s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 Eur , pokuty vo výške 17,-Eur, poštových sadziieb spojených s vymáhaním vo výške 1,85 Eur a náhrady trov konania.

9. Súd vo veci rozhodol na pojednávaní konanom dňa 11.11.2020 , ktorého sa žalobca ani žalovaná nezúčastnili, svoju neúčasť na vytýčenom pojednávaní ospravedlnili a zároveň súhlasili s prejednaním veci v ich neprítomnosti.

10. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s písomne podaným návrhom na vydanie platobného rozkazu, k návrhu pripojenými listinnými dôkazmi a písomnými vyjadreniami strán na základe čoho zistil nasledovný skutkový stav:

11. Žalobca je verejnoprávna inštitúcia zriadená zákonom č. 532/2010 Zb.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorej jedným zo spôsobov financovania je aj prijímanie úhrad za služby verejnosti v oblasti vysielania poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska podľa osobitného predpisu (§ 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 532/2010 Zb.z.).

Rozhlas a televízia Slovenska je podľa zákona č.340/2012 Zb.z. vyberateľom a príjemcom úhrady za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska v oblasti rozhlasového vyhlásenia a televízneho vysielania (§ 1, § 4 ods. 1 zákona č. 340/2012 Zb.z.).

Žalovaná sa podľa § 3 písm.a) zákona č. 340/2012 Zb.z. považuje za platiteľa úhrady z dôvodu, že je fyzickou osobou evidovanou dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti ako odberateľ elektriny v domácnosti v odbernom mieste pre spotrebu v byte alebo v rodinnom dome.

12. Žalobca kontrolou úhrad v zmysle § 8 zákona č. 340/2012 Zb.z. zistil, že žalovaná nezaplatila úhradu za kontrolované obdobie od 01.04.2008 - 30.11.2019 v celkovej výške 525,10 Eur, ktorá pozostáva zo 113 neuhradených mesačných predpisov v kontrolovanom období. Výška dlhu je súčinom počtu neuhradených predpisov v kontrolovanom období a sadzby úhrady v zmysle § 6 ods. 1 zákona (4,64 Eur) .

13. Žalobca vyzval žalovanú doporučeným listom prevzatým žalovanou dňa 14.11.2019 na úhradu nedoplatku ku dňu 30.11.2019 v celkovej výške 526,95 Eur a súčasne jej doručil aj rozpis dlžnej sumy. Podľa priloženého potvrdenia Slovenskej pošty a.s. Banská Bystrica, tarifná cena za úradnú zásielku podanú cez elektronicky podací hárok od 01.07.2019 predstavovala 1,85 Eur.

14. Žaloba bola podaná na Okresný súd Lučenec 07.02.2020. Súd vo veci vydal dňa 13.2.2020 platobný rozkaz, sp.zn. 11C/5/2020 - 15, voči ktorému podala žalovaná odpor a zároveň vzniesla námietku premičania. Po doručení odporu žalobcovi, vzal žalobca čiastočne žalobu späť, uznajúc žalovanou vznesenú námietku premičania za dôvodnú o sumu 413,08 Eur a v časti poštových sadziieb spojených s vymáhaním pohľadávky vo výške 3,85 Eur. Po čiastočnom späťvzatí sa naďalej od žalovanej domáhal zaplatenia istiny 108,17 Eur za obdobie od 02/2017 do 11/2019 vrátane poštových sadziieb spojených s vymáhaním za obdobie od 07/2018 vo výške 1,45 Eur, pokuty vo výške 17,-Eur a poštových sadziieb spojených s vymáhaním vo výške 1,85 Eur.

15. Podľa § 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 532/2010 Zb.z. príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska sú:
a) úhrada za služby verejnosti v oblasti vysielania poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska podľa osobitného predpisu, 49)

16. Podľa § 1 zákona č. 340/2012 Zb.z., tento zákon upravuje platenie, vyberanie a vymáhanie úhrady za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska 1) v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania (ďalej len "úhrada").

17. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 340/2012, vyberateľom úhrady a príjemcom úhrady je Rozhlas a televízia Slovenska.

18. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 340/2012, platiteľ podľa § 3 písm. a) platí úhradu 4,64 eura za každý aj začatý kalendárny mesiac. Platiteľ podľa § 3 písm. a), ktorý je evidovaný dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti vo viacerých odberných miestach, platí úhradu len za jedno odberné miesto, ak vznik tejto skutočnosti oznámi a preukáže vyberateľovi úhrady podľa § 9 ods. 6 písm. c).

19. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 340/2012, povinnosť platiť úhradu vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom sa osoba stala platiteľom, a zaniká posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom osoba prestala byť platiteľom.

20. Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 340/2012, Úhrada sa platí mesačne; úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.

21. Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 340/2012, Úhradu možno zaplatiť jednorazovo za štvrťrok, polrok alebo rok; platiteľ je povinný zaplatiť úhradu do posledného dňa prvého kalendárneho mesiaca obdobia, za ktoré sa táto úhrada platí.

22. Podľa § 8 zákona č. 340/2012, kontrolu platenia úhrady vykonáva vyberateľ úhrady.

23. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 340/2012, ak vyberateľ úhrady zistí, že platiteľ je v omeškaní so zaplatením úhrady, je povinný ho písomne vyzvať do 60 dní od zistenia tejto skutočnosti na zaplatenie tejto úhrady a na zaplatenie poštových sadzieb 23) súvisiacich s odoslaním výzvy na zaplatenie úhrady.

24. Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 340/2012, ak platiteľ podľa § 3 písm. a) nezaplatí úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy podľa odseku 2, platiteľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu 17 eur.

25. Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 340/2012, nárok na zaplatenie úhrady, s ktorou je platiteľ v omeškaní, pokuty podľa odsekov 3 a 4 a poštových sadzieb je povinný vyberateľ úhrady uplatniť na súde.

26. Podľa § 100 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

27. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

28. Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

29. Súd postupoval podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia a konanie v časti o zaplatenie sumy 416,93 Eur (istina 413,08 Eur a poštové sadzby spojené s vymáhaním pohľadávky vo výške 3,85 Eur) zastavil, nakoľko žalobca, ktorý disponuje s podanou žalobou, zbral žalobu v časti zaplatenia istiny 413,08 Eur a v časti poštových sadzieb 3,85 Eur za obdobie 3/2011, 09/2016, 01/2017 späť a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

30. Súd sa ďalej zaoberal zvyšným nárokom žalobcu, ktorý po čiastočnom späťvzátí predstavoval istinu vo výške 108,17 Eur za obdobie od 02/2017 do 11/2019 vrátane poštových sadzieb spojených s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 Eur , pokuty vo výške 17,-Eur a poštových sadzieb spojených s vymáhaním vo výške 1,85 Eur.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené si žalobca v konaní uplatňuje úhradu koncesionárskeho poplatku vo výške 4,64 Eur za 34 mesiacov (od 02/2017 do 11/2019). Tak ako správne poznamenala vo svojom

vyjadrení zo dňa 12.06.2020 žalovaná, 34 mesiacov po 4,64 Eur predstavuje sumu 157,76 Eur, ktorá je reálnym nedoplatkom za obdobie 02/2017 do 11/2019, avšak žalobca si v konaní uplatňuje za toto obdobie len istinu vo výške 106,72 Eur a poštovú sadzbu spojenú s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 Eur, spolu teda istinu vo výške 108,17 Eur. Na uvedenej výške istiny zotrval aj napriek vyjadreniu žalovanej, ktorá na nesprávnosť výpočtu žalobcu poukázala v podanom odpore zo dňa 12.06.2020 a zároveň aj vo svojom vyjadrení zo dňa 13.08.2020.

Pokiaľ sa žalobca rozhodol uplatniť na súde len výšku istiny 106,72 Eur napriek tomu, že mu vznikol zákonný nárok na 157,76 Eur (34 mesiacov po 4,64 Eur) v kontrolovanom období od 02/2017 do 11/2019, ide o dispozičné právo žalobcu, ktorý formuluje petit žaloby a určuje, čo sa stane predmetom konania. Pokiaľ žalobca predloženými listinnými dôkazmi preukázal opodstatnenosť svojho nároku, súd nemá povinnosť vyzývať ho, aby vysvetlil z akého dôvodu si uplatňuje menej, než načo má nárok. Nemožno však súhlasiť s názorom žalovanej, že takto koncipovaný petit je nepreskúmateľný. Žalobca jasne uviedol, že si podanou žalobou, po čiastočnom späťvzati uplatňuje istinu vo výške 108,17 eur za obdobie od 02/2017 do 11/2019 vrátane poštových sadziieb spojených s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 eur, pokuty vo výške 17 eur a poštových sadziieb spojených s vymáhaním vo výške 1,85 eur.

32. Z prehľadu platieb vyplýva, že žalovaná celkovo uhradila sumu 129,80 Eur, pričom v kontrolovanom období od 02/2017 do 11/2019 uhradila sumu 88,04 Eur, a to nasledovnými úhradami: 27.05.2017 sumu 9,28 Eur, dňa 29.05.2017 sumu 37,-Eur, dňa 20.06.2017 sumu 4,64 Eur, dňa 31.07.2017 sumu 4,64 Eur, dňa 31.10.2017 sumu 9,28 Eur, dňa 31.12.2017 sumu 9,28 Eur, dňa 31.08.2019 sumu 9,28 Eur a dňa 30.11.2018 sumu 4,64 Eur. Celkovo teda sumu 88,04 Eur a nie sumu 92,68 Eur, tak ako nesprávne uvádzala v odpore žalovaná. Uvedené platby žiadala žalovaná započítať za rozhodné obdobie, teda za obdobie od 02/2017 do 11/2019. Žalobca uvedené platby naopak započítal na premlčané obdobie, teda na splátky najskôr splatné, nakoľko nebolo možné s určitosťou zistiť, za ktoré mesiace zaplatila žalovaná úhradu, a teda ich automaticky pripočítal k najstarším platbám. V tejto súvislosti poukázal na právny názor vyjadrený v rozsudku Krajského súdu v Brne, sp.zn. 16Co/579/87 zo dňa 04.02.1988 podľa ktorého, ak dlžník neuvedie pri plnení dlhu, ktorý z viacerých dlhov chce platiť, uhradí sa dlh najskôr splatný, aj keď by mohol byť premlčaný. V tomto prípade sa už dlžník nemôže následne dovolávať s úspechom premlčania dlhu, na ktorý by bolo plnené uvedeným spôsobom.

33. Uvedený právny názor je v podstate obdobou zákonného ustanovenia § 330 ods. 1 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého, ak má veriteľovi splniť ten istý dlžník niekoľko záväzkov a poskytnuté plnenie nestačí na splnenie všetkých záväzkov, je splnený záväzok určený pri plnení dlžníkom. Ak dlžník neurčí, ktorý záväzok plní, je splnený záväzok najskôr splatný, a to najprv jeho príslušenstvo.

Uvedenú právnu úpravu je však možné aplikovať len v prípade, ak by žalovaná bola fyzickou osobou podnikateľom, čomu však v danom prípade tak nie je, preto je aplikácia Obchodného zákonníka vylúčená a je nutné na daný právny vzťah použiť výhradne Občiansky zákonník ako *lex generalis* a zákon č. 340/2012 ako *lex specialis*. Ani jeden z uvedených zákonov však takúto právnu úpravu neobsahuje.

34. V minulosti síce obdobnú právnu úpravu obsahoval Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v ustanovení § 73, kde si čiastočne osvojil úpravu Občianskeho zákonníka z roku 1950, podľa ktorého ak dlžník pri plnení nevyhlásil, ktorý z viacerých dlhov chce vyrovnať, platila nevyvrátiteľná právna domnienka, že sa plnením uhrádza dlh najskôr zročný, a to najprv jeho príslušenstvo. Ustanovenie o poradí úhrady podľa zročnosti pohľadávok malo kogentnú povahu. Vychádzal z predpokladu, že najstarší dlh je spravidla aj najťaživejší (napríklad pri peňažnom dlhu narastajú úroky z omeškania). Plnenie sa musí použiť najskôr na úhradu príslušenstva pohľadávky, t.j. dohodnutých úrokov z omeškania a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. Poradie splatnosti určené zákonom sa muselo dodržať i keď išlo o plnenie rôznych druhov príslušenstva.

Pri radikálnej zmene občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. ustanovenie § 73 OZ v znení platnom do 31.12.1991 zo zákona vypadlo. Paradoxne sa však objavilo v novom Obchodnom zákonníku, v zákone č. 513/1991 Zb. a to v ustanovení § 330.

35. Pri analýze obdobného právneho problému vo veľkých civilných kódexoch súd nachádza obdobu ustanovenia § 73, ktorú obsahoval aj Občiansky zákonník do prijatia novely zákonom č. 509/1991.

Francúzsky CODE CIVIL z roku 1804 upravuje režim plnenia niekoľkých dlhov tomu istému veriteľovi v čl. 1253 - 1256 hierarchickým spôsobom :

a) právo určiť dlh na ktorý sa má započítať plnenie

b) ak dlžník neurčí dlh, ktorý chce splniť, prichádza právo na jeho určenie na veriteľa

c) ak dlžník ani veriteľ neurčili, ktorý dlh je plnením dlžníka splnený, plnenie sa započítava podľa poradia určeného zákonom:

1/ najprv sa započítava plnenie splatné pred nesplatným plnením

2/ ak plnenia majú rovnakú splatnosť, započítava sa najskôr plnenie, ktoré je obťažnejšie pre dlžníka (obťažnosť sa posudzuje z hľadiska zabezpečenia záväzku a výšky úročenia dlhu)

3/ ak dlhy majú rovnaký charakter, započítanie sa vykoná najprv na dlh, ktorý vznikol skôr

4/ ak dlhy majú rovnakú povahu a vznikli súčasne, uplatní sa princíp pomerného započítania podľa výšky jednotlivých dlhov

36. Rakúsky všeobecný občiansky zákonník z roku 1811 upravuje započítanie viacerých dlhov v ustanovení § 1416 ABGB. Z tohto ustanovenia vyplýva, že zákon preferuje ohľadne započítania plnenia na viac dlhov dlžníka dohodu medzi dlžníkom a veriteľom, ak niet dohody o tom, ktorý záväzok má byť plnením zrušený, nastupuje zo zákona nasledovné poradie pre splatenie jednotlivých dlhov:

a) nepremičané úroky majú prednosť pred istinou, rovnako ako vedľajšie plnenia (náklady spojené s vymáhaním dlhu)

b) splatné dlhy majú prednosť pred dlhmi ešte nesplatenými

c) medzi rovnako splatnými dlhmi majú prednosť dlhy, ktorých platenie veriteľ upomínal , prípadne ohľadne ktorých už podal veriteľ žalobu

d) inak majú prednosť dlhy, ktoré sú pre dlžníka obťažnejšie pred menej obťažnými dlhmi (úročený dlh má prioritu pred neúročeným dlhom, vyššie úročený dlh má prioritu pred nižšie úročeným dlhom, záložným právom zabezpečený dlh má právo má prednosť pred takto nezabezpečeným dlhom)

37. Nemecký občiansky zákonník z roku 1896 upravuje konkurenciu viacerých dlhov toho istého dlžníka v ustanovení § 366 BGB. Nemecké právo v prvom rade poskytuje dlžníkovi právo určiť, ktorý z viacerých dlhov chce splniť , resp. započítať na plnenie. Toto určenie môže byť urobené výslovne alebo konkludentne. Dlžník tak môže urobiť najneskôr pri plnení. Ak dlžník neurobí žiadne vyhlásenie, nastupuje poradie splatenia dlhov nasledovne:

a) na prvom mieste sa započíta splatný dlh

b) ak je súčasne viac platných dlhov, započíta sa plnenie sa dlh, ktorý poskytuje veriteľovi menšiu istotu

c) ďalším kritériom je rozsah zaťaženia dlhu pre dlžníka

d) napokon posledným kritériom je vek dlhu, pokiaľ toto kritérium nespadá pod hľadisko istoty dlhu pre veriteľa z dôvodu možného premlčania jeho nároku

Ak vyššie uvedené kritériá zlyhajú, je potrebné aplikovať podľa § 366 ods. 2 BGB princíp proporcionálneho započítania všetkých rovnocenných dlhov.

38. Otázku, či absenciu úpravy splatenia viacerých dlhov tomu istému veriteľovi v občianskom zákonníku možno obísť použitím princípu analógie či výkladu, sa pokúsila riešiť prax českých súdov. Uvedeným problémom sa Najvyšší súd Českej republiky v prípade plnenia viacerých dlhov zaoberal v rozsudkoch: sp.zn. 26Cdo/1649/2004, sp.zn. 33Cdo/1112/2003, sp.zn. 21Cdo/326/2004. Uvedené rozhodnutia poukazujú na to, že pri riešení uvedeného problému nemožno s ohľadom na ustanovenie § 1 Obchodného zákonníka vychádzať z § 330 Obchodného zákonníka. Najvyšší súd v ČR uvádza, že pokiaľ zákon neobsahuje výslovnú úpravu ako postupovať a nemožno vychádzať z analógie, musí súd svoje rozhodnutie založiť na základných princípoch právneho poriadku, ktorými sa riadi úprava občianskoprávných vzťahov. V rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/326/2004 sa uvádza: „ v prípade, že plnenie nestačí na vyrovnanie všetkých dlhov u toho istého veriteľa, a dlžník pri plnení neurčil, ktorý z dlhov chce vyrovnať, neprechádza právo voľby, ktorý z dlhov a v akej výške bude uhradený na veriteľa. Pri splnení dlhu veriteľ totiž môže prejavíť svoju vôľu len v jednostrannom právnom úkone, ktorým plnenie prijme. Pri úvahe, ktorý z dlhov bol za tejto situácie vyrovnaný, potom možno vychádzať buď zo zásady priority (prednostného vyrovnanie niektorého z dlhov, založeného napr. na dobe ich splatnosti, na úrokmi zabezpečenia, na povahe a podobne), alebo zo zásady proporcionality (pomerného vyrovnanie všetkých dlhov). Ak sa nemôže uplatniť zásada priority, nakoľko pravidlá stanovené pre prednostné vyrovnanie dopadajú na viac dlhov, je potreba postupovať podľa zásady proporcionality.“

39. V súdnej veci je evidentné, že žalovaná pri plnení úhrad počas obdobia od 02/2017 do 11/2019 neuvádzala, ktorý z dlhov voči žalobcovi plní, avšak nestotožňuje sa súd ani s názorom žalobcu, že je možné automaticky všetky tieto úhrady pripočítať k najstarším platbám, a to z dôvodu neurčitosti, za ktoré mesiace žalovaná úhradu zaplatila.

Pokiaľ by súd vychádzal z právnej argumentácie a vyjadreného názoru žalobcu, žalovaná by plnením aktuálne splatných koncesionárskych poplatkov aj napriek tomu, že by ich plnila včas, a to v súlade s § 7 ods. 2 zákona č. 340/2012, teda úhradu za kalendárny mesiac by zaplatila vždy do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca, automatickým započítaním všetkých takýchto platieb na najskoršie splatné, by stále vznikala žalovanej nedoplatok na posledných platiach.

40. Súd vychádzajúc z vyššie popísanej právnej úpravy európskych krajín, i českej judikatúry, ktorá je aj v našich podmienkach často využívaná a aplikovateľná, pristúpil k uplatneniu zásady priority, avšak len za predpokladu, že platiteľ koncesionárskeho poplatku, teda žalovaná za príslušný kalendárny mesiac zaplatila viac, ako je jej zákonom predpísaná povinnosť, teda sumu vyššiu ako 4,64 Eur. Po splnení si povinnosti zaplatiť poplatok za príslušný kalendárny mesiac, zvyšnú čiastku na základe princípu priority súd započítal na najstaršie splatnú.

V konkrétnom prípade tzn., že pokiaľ žalovaná uhradila v mesiaci máj 2017 platbu vo výške 46,28 Eur, po odpočítaní aktuálne splatnej májovej úhrady vo výške 4,64 Eur je možné započítať na základe princípu priority sumu 41,64 Eur na najstaršie splatnú, už premlčanú splátku. V mesiaci jún uhradila žalovaná dve platby po 4,64 Eur, preto rovnakým spôsobom je možné jednu platbu vo výške 4,64 Eur započítať za aktuálnu júnovú úhradu a jednu prevyšujúcu splátku vo výške 4,64 Eur na úhradu najskoršie splatnú už v tomto prípade premlčanú splátku. Ďalšiu platbu uhradila žalovaná až 31.10.2017 vo výške 9,28 Eur, preto rovnakým systémom 4,64 Eur súd započítal za aktuálnu októbrovú úhradu a sumu 4,64 Eur na najskoršie splatnú už premlčanú splátku. 31.12.2017 žalovaná opäť uhradila sumu 9,28 Eur, preto na decembrovú úhradu súd zarátal sumu 4,64 Eur a sumu 4,64 Eur na najskoršie splatnú už premlčanú splátku. Rovnako súd postupoval aj v prípade úhrady, ktorú žalovaná vykonala 31.08.2018, kedy na augustovú úhradu koncesionárskeho poplatku súd zarátal sumu 4,64 Eur a zvyšných 4,64 Eur na najskoršie splatnú, v tomto prípade už premlčanú splátku. Poslednú úhradu v kontrolovanom období uhradila žalovaná dňa 30.11.2018 v sume 4,64 Eur, ktorú súd zarátal na novembrovú úhradu koncesionárskeho poplatku.

Vyššie uvedeným spôsobom súd rozdelil celkovú úhradu žalovanej, ktorú zaplatila v rozmedzí od mája 2017 do novembra 2018 vo výške 88,04 Eur na sumu, ktorú zarátal na skorej splatné už premlčané splátky vo výške 60,20 Eur a sumu vo výške 27,84 Eur, ktoré zarátal za úhradu konkrétnych mesačných splátok za mesiace máj 2017, jún 2017, október 2017, december 2017, august 2018 a november 2018, teda 6 splátok po 4,64 Eur, čo predstavuje sumu 27,84 Eur.

41. Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej, pokiaľ uhradila v jednotlivom mesiaci viac ako mala, mal povinnosť žalobca takúto úhradu započítať na nasledovné obdobie „pro futuro“ podľa § 7 ods. 3 zákona č. 340/2012.

Uvedené ustanovenie síce umožňuje uhradiť platiteľovi úhrady aj jednorázovo za štvrtročné obdobie, polročné a ročné, avšak za presne špecifikovaných podmienok, kedy je potrebné takúto úhradu v zmysle § 7 ods.3 zákona č. 340/2012 zaplatiť do posledného dňa prvého kalendárneho mesiaca obdobia, za ktoré sa táto úhrada platí. To znamená, že ročnú úhradu do konca januára v sume 55,68 Eur, polročnú do konca januára v sume 27,84 Eur a za druhý polrok do konca júla v sume 27,84 Eur a štvrtročné do konca mesiacov január, apríl, júl, október v sumách po 13,92 Eur. Z prehľadu úhrad žalovanej však takýto spôsob úhrady nevyplýva, preto jednotlivé úhrady zarátal tak ako je vyššie uvedené, podľa zásady priority na najskoršie splatné neuhradené splátky.

42. Vzhľadom na vyššie uvedené, pokiaľ žalobcovi vznikol zákonný nárok za obdobie od 02/2017 do 11/2019 na 34 platieb po 4,64 Eur, celkovo teda nárok na 157,76 Eur od ktorých je potrebné odrátať 6 mesačných splátok, ktoré žalovaná uhradila v celkovej výške 27,84 Eur, má žalobca nárok na zaplatenie sumy 129,92 Eur. Nakoľko si žalobca v konaní uplatnil len istinu vo výške 106,72 Eur, súd považoval nárok žalobcu za dôvodný, pretože mal preukázané, že žalovaná ako platiteľka v zmysle § 3 písm.a) zákona č. 340/2012 Zb.z. mala povinnosť uhradiť úhradu podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona žalobcovi ako vyberateľovi a príjemcovi úhrady v zmysle § 4 ods. 1 citovaného zákona.

Svoju povinnosť splatiť mesačné úhrady žalovaná nijakým spôsobom nespochybnila. Keďže žalobcovi vyplýva povinnosť domáhať sa na súde zaplatenia nedoplatku na úhradách, poštových sadzbách a pokút v zmysle § 10 ods. 5 zákona č. 340/2012 Zb.z., vyzval žalovanú na zaplatenie vyčísleného nedoplatku vrátane poštových sadzieb výzvou zo dňa 04.11.2019. Napriek tejto výzve si žalovaná nespĺnila svoju povinnosť a nedoplatok na úhradách žalobcovi v stanovenej lehote nezaplatila, preto vzniklo žalobcovi právo aj na zmluvnú pokutu vo výške 17,-Eur, podľa § 10 ods. 3 citovaného zákona. Z tohto dôvodu súd žalobcovi priznal aj uplatnenú zmluvnú pokutu vo výške 17,-Eur, nakoľko mal za to, že si ju uplatnil správne a v zmysle zákona.

43. V súvislosti so zaslaním výzvy na zaplatenie nedoplatku vznikol žalobcovi nárok aj na zaplatenie sumy 1,85 Eur, ktorá predstavuje poštovú sadzbu, výšku ktorej žalobca v konaní preukázal predložením potvrdenia Slovenskej pošty a.s. o tarifnej cene za úradnú zásielku, podanú cez elektronicky podací hárok. Zároveň predloženou doručenkou preukázal doručenie výzvy žalovanej, ktorá si výzvu prevzala dňa 14.11.2019, a teda sa dostala do jej dispozičnej sféry.

44. Súd zamietol žalobu v časti zaplatenia poštovej sadzby spojenej s vymáhaním za obdobie 07/2018 vo výške 1,45 Eur, ktorej výšku ani doručenie žalovanej žalobca súdu nepreukázal a ktorú žalovaná spochybnila tým, že poprela jej doručenie. V tejto časti teda žalobca neunesol dôkazné bremeno, a preto bol jeho nárok zamietnutý.

45. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej úspechu vo veci.

46. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

47. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

48. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

49. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP a ustanovenia § 262 ods. 1 CSP. Každá zo strán sporu mala v spore úspech len čiastočne. Žalobca sa pôvodne domáhal zaplatenia sumy 542,10 Eur a poštovej sadzby spojenej s vymáhaním vo výške 1,85 Eur, celkovo teda sumy 543,95 Eur. Po vznesenej námietke premlčania vzal žalobca žalobu v časti zaplatenia istiny vo výške 413,08 Eur a v časti poštových sadzieb vo výške 3,85 Eur, celkovo teda v časti 416,93 Eur späť. V časti v ktorej žalobca zobral žalobu späť, bol preto úspešný žalovaný.

Úspech žalobcu súd ustálil na sume 125,57 Eur (istina 106,72 Eur + pokuta 17,-Eur + poštová sadzba spojená s vymáhaním 1,85 Eur) čo predstavuje 23% ($125,57 : 543,95$) x 100 = 23%).

Úspech žalovanej súd vypočítal zo súčtu súm 416,93 Eur, o ktorú vzal žalobca späť žalobu pre vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej a sumy 1,45 Eur, o ktorú súd žalobu zamietol, spolu teda 418,38 Eur, čo predstavuje 77% ($418,38 : 542,10$) x 100 = 77%) Pomer úspechu a neúspechu strán sporu je potom 77% - 23% , čo sa rovná 54% v prospech žalovanej.

Prevažne úspešnejšej žalovanej v konaní vzniklo právo na náhradu trov konania, súd jej však náhradu trov konania nepriznal, nakoľko možnosť priznania náhrady vylučovalo to, že žalovanej v tomto konaní preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy konania nevznikli (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26.10.2016 , sp.zn. 6Cdo/544/2015).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie, v lehote 15 dní odo dňa doručenia, na Okresný súd Lučenec, Ulica Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec písomne, v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každý účastník dostal jeden rovnopis odvolania. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že,

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 389 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,
- c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo
- d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.